Ч. 82 (11.423). Львів, субота 13. квітня 1929. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Не відтягайтесь!

Львів, 12. квітня 1929.

Перед двома днями звернулись ми на цьому місці до українського громадянства зі зазивом прийти з допомогою нашим робітникам пера з метою придбати невеличку оселю в горах. Заки наш голос найде вдячний відгомін у широких колах громадянства, дозволяємо собі ще раз пригадати цю справу і поставити на неї особливший натиск у пересвідченні, що наш голос не буде голосом вопіючого в пустині.

Життя нашого письменника взагалі, а газетного робітника зокрема, основно ріжниться від життя такогож робітника в інших громадянствах. Суспільна функція нашого робітника пера без порівнання важча, обовязки незвичайно складні й ріжноманітні, вантаж праці пригнічує його день в день без відпочинку, без віддиху, вимоги, які ставлять до нього, часто переходять межі можливого, а життеві умовини такі скупі й недостатні, що праця нашого робітника пера справді належить до найважчих, часом навіть є працею національних каторжників.

Український робітник пера є замкнений в дуже вузьких рямках, є **glebae adscriptus**, обставлений найріжнороднішими перепонами зовнішнього і внутрішнього характеру, часто позбавлений найпримітивніших засобів до виконування своєї професійної праці, втиснений між молот і ковало найсуперечніших інтересів і в тих умовинах примушений щодня — без огляду на свій психічний і фізичний стан — висотувати зі свого мозку нитки думок, часто енциклопедичного розміру, підбадьорювати громадянство в годинах зневіри, підтримувати всі громадські почини, боронити, вияснювати, зясовувати, вчитися і вчити інших, реклямувати і щодня піддаватися не все вирозумілій громадській контролі. Без пересади можна твердити, що в умовинах нашого життя ніодна суспільна функція, ніодна професійна діяльність не є така важка, така відповідальна і така невдячна, як функція і праця письменника взагалі, а журналіста зокрема.

Журналіст є повсякчасним учителем громадянства, а одночасно його всевідданим слугою. Скаля його почувань мусить бути широка, думка в безнастанному процесі праці, нерви напружені. Він постійно примушений забувати про себе, а думати про інших.

В інших, щасливіших громадянствах, письменники й журналісти не лише думають про себе, але про них думають й громадські чинники: меценати, культурні й фінансові та комунальні установи, держава. Вони визначують премії, дають допомоги й субвенції на виїзди й подорожі, творять захисти й санаторії, забезпечують їх на випадок нездатности до праці і на старість.

Так діється не лише у великих народів, але і в малих. Недавно чехословацький парлямент ухвалив закон про забезпечення робітників пера. Чим культурніша нація, чим її рівень вищий, тим більша її дбайливість за тих, що в найнесприятливіших умовинах стоять у перших рядах робітників й оборонців своєї нації чи кляси, що стоять на сторожі національних ідеалів і громадських чеснот, що остерігають своє громадянство перед небезпеками, що підсилюють культурний, економічний і політичний розвиток нації.

У нас важко говорити про створення умовин, пригожих для праці письменника й журналіста, ще важче говорити про яке-небудь забезпечення. Таких вимог ми навіть не ставимо до громадянства. Це було би надто сміливо, а може навіть і нахабно. Цілі покоління українських письменників і журналістів сходили з життевої арени безвідплатно, витиснені як цитрина, бідні, знищені, часто забуті, з роздертим серцем, підірваними нервами, розтороченим здоровлям. Громадянство пригадувало собі про їх існування з посмертних клепсидр і тоді звичайно влаштовувало величаві похорони.

Резигнуємо з величавих похоронів і можливих посмертних величань, а прохаємо наше громадянство, а в першу чергу його передову, загально признану культурну частину, пригадати собі наше існування. Коли ніхто в теперішних умовинах не міг подумати про нас, ми — ведені інстинктом самозбереження, сами дозволили собі скромно подумати про себе, купуючи хатину в Ямнім (надвірнянського повіту). Та покрити розмірно великої ціни купна тієї хати з площею ми власними засобами не в силі. Тому прохаємо не забути нас в цій скрутній хвилині. Прийдіть нам із матеріяльною допомогою, щоби здобути літнє відпочинкове місце для українських письменників і журналістів, щоби дати нам більшу спромогу йти вам з допомогою.

Ваша допомога, ваші пожертви будуть виявом вашого відношення до нас, до нашої важкої, безвпинної праці, а — сміло можна сказати — й виявом вашого відношення до української культури. Тому не відтягайтеся!

Перед рішенням.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 10. квітня 1929.

Попередній допис Вашого варшавського кореспондента про „Заворожене коло“, — заворожене коло, в якому опинилася санація, як володіючий у Польщі політичний табор, — був писаний ще перед появою відомої статті маршала Пілсудського, однак нічого з своєї актуальности не втратив і нині. Себто: стаття маршала Пілсудського безумовно штовхнула вперед наради над „концепцією будучого уряду“ (це штудерний вислів півофіціяльного комунікату), однак рішення, до якого ці наради нині чи завтра дійдуть (мусять чейже врешті до якогось рішення дійти!) матимуть значіння лише для розвитку подій у **найближчому** майбутньому, але в ніякому разі не перервуть істнуючого й надалі завороженого кола! Мало того: показалося, що навіть на це паліятивне рішення остання найголосніша з усіх дотеперішніх голосних енунціяцій маршала має значіння лише як допомічний чинник для побіди одного з напрямків („концепцій“), які суперничили і все ще суперничать **у боротьбі за владу.** Факт, що сьогодні (коли писані ці рядки) є вже середа, а стаття „Дно ока“ прогреміла вже прецінь у неділю і все ще нема нового уряду, все ще нема цих — здавалося ясних, як сонце — консеквенцій заяви марш. Пілсудського, цей один лише факт підкреслює правду, що почуття завороженого кола є й у кермуючих польських державних чинників уже надто глибоке, аби вони навіть на паліятивне рішення ішли без застанови.

Коли пригадаємо момент замкнення осінньої сесії, то нинішня політична атмосфера у Варшаві є безумовно **інша.** Скінчилася ота сесія при виразній перевазі т. зв. поміркованих настроїв, під безпосереднім впливом поразки уряду на парляментарному ґрунті й її відгуку на ню-йорській біржі. Відсутність парляменту використала т. зв. група полковників для „наступу“ і цей наступ **мусів** відбитися на настроях, — постільки, поскільки взагалі терен діяльности й впливів тієї групи істнує **поза** парляментом. Адже сила тієї групи полягає на: лекшому доступі до творця травневого перевороту й його оточення та на орудуванні пресою, яка не є звязана цензурою, коли тимчасом сила „поміркованих кол“ санації чи пак „господарських сфер“ полягає на фактичній тихій підтримці з боку демократії, себто соймової опозиції. Іншими словами: коли нема сойму, коли нема парляментарної трибуни, з якої опозиційна більшість паралізує усякі войовничі жести, тоді й та частина санаційного табору, яка з тими жестами не погоджується, є вже цілком безсила. Колиж під неприсутність сесії являється така стаття, як ось „Дно ока“, то — очевидно — цілком безсилі є ті, яких бють, бо вони не можуть свобідним словом боронитися ані на соймовій трибуні ані на сторінках загроженої конфіскатами преси. Таким робом таку статтю, як „Дно ока“, негайно і без усякого стриму використала „група полковників“ у своюму дальшому наступі.

Цей наступ, виявлений тактикою „полковницької“ **преси,** іде в двох напрямках: 1) підштовхнути сойм до виступів („оборони сплюгавленої чести“), які мусіли би довести до розвязання сойму і 2) злумпінгувати прилюдну опінію, що єдиноспасенний у даний мент є лише такий і не інший кабінет, чи пак такий і не інший кандидат на премієра міністрів. Два приклади: „Дзєнь Польскі“, який нині веде провід у кампанії за октроювання нової конституції, себто державний замах проти істнуючого сойму, наводить ту статтю конституції, на основі якої сойм може потягти до відповідальности марш. Пілсудського! Знову просанаційні „Курєр Поранни“ і „Пшегльонд Вечорни“ в авторитативній формі повідомляють про „десигнування“ мін. Світальського на нового премієра, коли тимчасом фактично ще димісія п. Бартеля не підписана. Тут, для зрозуміння відносин необхідно звернути увагу на нове „перегруповання сил“ унутрі санації. І так нині нема вже в ББ „лівої“ („демократичної“) групи під фірмою „Звйонзку праци мяст і всі“ і „правої“ — б. консерватистів. Нині п. Полякевич, б. член „Стронніцтва Хлопского“, потім член „Звйонзку Праци“, належить до скрайного правого („полковницького“) крила ББ, а разом з ним консерватист-монархіст Пясецький, а на ліве („господарське“) відійшов консерватист проф. Кшижановський з представниками великої фінансієри, промислу й торгівлі з „Левятана“! Одночасно — як згадано — варшавські консерватисти на чолі з пос. Пясецьким із „Дня Польск-ого“ стали найзавзятішими пропагаторами перевороту й перекинули таким робом коміть головою примітивне розуміння і суть консерватизму!

Серед такої нової ситуації тактика опозиції, конкретно: ППС., полягає на **повній пасивности:** дозволити противникові „вигратися“!

Як ця гра скінчиться, далебі трудно передбачити. Ось гляньте: позавчора просанаційний „Курєр Червони“ писав про „скзекуцію“ над соймом; вчора ще твердив, що „нема повороту“; а нині вже впевняє, що „Пілсудський не хоче бути, як Муссоліні, громителем народнього представництва і не хоче з посольської палати робити собі челядні“ — і т. д. у тому дусі... повного відвороту! Вчора ще кружляла з рук до рук „цілком певна“ ліста нового кабінету з п. Світальським як премієром і ген. Ґурецьким, як міністром фінансів, а нині всі порушені вісткою, що віцемаршалок сенату п. Ґлівіц, вернувши з Парижа з якихось розмов із тамошніми фінансістами, буцім-то рішуче відмовився бути в новому кабінеті — міністром фінансів і що саме ця відмова матиме „рішаючий“ (котрий уже раз?) вплив на творення нового кабінету! Коли премієром стане п. Світальський, то сойм був би ймовірно скликаний ще в травні на **надзвичайну конституційну сесію,** на якій „урбі ет орбі“ виявилася би „нездібність“ цього сойму перевести „направу державного устрою“ (приняти під диктатом ББ нову конституцію); тоді сойм був би розвязаний і конституція „октройована“. Коли-ж всупереч льогіці, яку диктує стаття марш. Пілсудського, новий кабінет таки буде у відношенні до сойму „мирний“ — тоді тактика „фортвурстельн“ тріюмфуватиме далі.

В обох випадках — це буде лише переходова сталія, розпічнеться знову лише новий етап

І. Кедрин.

По широкому світі.

Англійський премієр Болдуін заявив, що вірить при виборах у перемогу консервативної партії.

Ліга Націй висилає окрему комісію на польсько-литовський кордон для вирішення деяких справ комунікації між обома державами.

З Туреччини повідомляють офіціяльно, що уряд відкрив комуністичну організацію, що підготовляла переворот.

У Франції журяться митовими таксами Спол. Держав, які є незвичайно важкі для французької торговлі.

У Лізбоні відкрила поліція великий склад бомб і змову між старшинами, що підготовлялись до революційних виступів.

В Альбанії арештували кількох старшин, що хотіли „скинути“ свого нового короля.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

„До ліквідації старого устрою“.

Під такою назвою принесло львівське „Слово Польске“ з 10. квітня статтю, в якій читаємо: „Енунціяція марш. Пілсудського зробила остаточно кінець шкідливій двоторовости в наших державних відносинах. Ніхто не може собі уявити повороту до хвилястої і внутрішньо нещирої політики, що такий стан двоторовости хронічно толерує. Натомісць кожний, що має сяку-таку політичну думку, розуміє нині, що йдемо злецидовано до повної ліквідації вчорашнього устрою і до заступлення його новим основним державним правом, що находить своє джерело в моральній ідеї травневої революції, фактично, хоч дуже часто в зиґзаковатих напрямних, будованим протягом трьох літ від травневого перевороту а дозрілим у почутті широких мас як постулят сильної, тріпкої правлячої влади, одиноко здатної розвязати проблему могутности держави та її господарської независимости. Мости між творцем травневої революції, між людиною, що фактично від трьох літ рішає про долю держави, і табором, який боронить підстав вчорашнього устрою, остаточно зірвані. Нема і не може бути між ними вже ніякого порозуміння. Двозначна формально від трьох літ ситуація і в тім своїм двозначнім характері політикою уряду проф. Бартеля протягом минулої зими ще більше унаглядена — стала цілком ясною і вирішеною“.

Санаційне тепер „Слово Польске“ невимовно радується, що так сталося і каже, що тепер ціла Польща мусить поділитися на два табори, а саме: на величезний табор санації і на „менший“ табор опозиції. Третьої ґрупи між тими нерівними щодо сил противниками бути не може. Колиж є ще такі, що не рішені на яку ногу стати, то тепер мусять рішитися, мусять зробити такий самий „цісарський удар“ ножем, як це зробив в останній своїй енунціяції марш. Пілсудський. Вони мусять рішитися сюди або туди. Таким чином „Сл. П.“ підготовляє мобілізацію сил по цей і по той бік барикади в надії, що ця мобілізація дасть великанську перевагу санаційному таборові.

—o—

„Фінансісти не люблять неспокою“.

Жидівський „Наш Пшеґльонд“, що виходить у Варшаві, публікує на марґінесі теперішних подій у Польщі такі свої міркування: „Фінансісти не люблять неспокою. Для них всяка форма правління є добра крім сварливої. Зрештою, останніми часами банковий світ висказався недвозначно за парляментаризмом і демократизмом, відмовивши позички фашистівській Румунії і признаючи позичку демократичній Румунії. А коли моральний і матеріяльний кредит якоїсь держави паде на міжнародній арені, то це відбивається вбийчо і на життю самого краю. Сподівана кріза нічого спасенного нам не ворожить. Означала би вона або хаос або правління не тільки проти сойму, але й проти суспільности“.

Обговорюючи цитовану статтю львівське „Сл. Польске“ потішається тим, що господарська кріза нависла тепер не тільки над цілою Польщею, але й над іншими краями Европи як над Німеччиною, Анг[...]ю та Голяндією. Далі твердить, що ширення таких як вгорі цитований і їм подібних настроїв, має місце не тільки в жидівській та опозиційній польській пресі, але й у деяких органах санаційної преси. І ця обставина обурює зсанаціонований орґан „Зесполу Сту“. А обурює тому, що саме наслідком таких настроїв мають нині поважний голос при розвязуванні урядової кріви господарські кола.

„Хіба лише сліпий — пише „Сл. Поль.“ — не добачує ролі, яку віліґрають у теперішній кризі і напрямах її розвязки т. зв. господарські кола. Роля та поважна і сильна. Тим авторитетніша і сильніша чим авторитетнішою є пересторога „Нашого Пшеґльонду“, що банкерський світ висказався за парляментаризмом і демократизмом а проти фашизму“.

—o—

„Тяжка кривда“.

Орґан львівських пепеесів „Дзєннік Людови“ з дня 12 квітня у передовій статті під повищим написом зводить всі наслідки енунціяції марш. Пілсудського тим разом лише до „тяжкої кривди“, яку заподіяв маршал польській опозиції (пепеесам) і всьому польському народові.

„В статті марш. Пілсудського — читаємо — висувається на чоло один специфічний момент: якась глибока невіра в польський нарід. Томуто свого часу назвав марш. Пілсуд. поляків „народом ідіотів“, тому так завзято кидається на сойм, тому зневажує його неслівниковими висловами, тому повстають зневаги і осмішування людей. В тому якби нерозумінні власного народу заключається якийсь конфлікт, якийсь болючий траґізм між марш. Пілсудс. і суспільністю. Дивлячися на траґічну історію того конфлікту, видається немов би марш. Пілсудський не міг погодитись з ділом, над яким працював ціле життя, не міг погодитися з польським народом. Що є причиною того розчарування і невіри — не знаємо. Загально ґовориться і пишеться про злий стан здоровля, який каже йому так писати і ґоворити. Розглядаючи статтю марш. Пілсудського мериторично, треба ствердити, що зневаги кинені на сойм, цілять у цілий нарід. Марш. Пілсудський невдоволений з трьох четвертих сойму і тим самим з більшости суспільности. Зневажування більшости громадян особою, що займає таке чільне становище як марш. Пілсудський, робить величезну кривду як державі так і суспільности. За кордоном, крім може Італії, Мадярщини чи Альбанії, стаття марш. Пілсудського поглибить переконання, що поляки ще не доросли до управи державою, що нинішна Польща то сезонова держава, яка впаде під першим ліпшим напором“...

—o—

„Сумерк леґенди -- мусять відійти“.

Під таким вимовним заголовком приніс центральний орґан ППС „Роботнік“ (з дня 10. квітня) статтю, в якій подає цілу історію „санаційного“ перевороту і правління зі становища ППС. Польські соціялісти підтримали травневий переворот 1926 р. тому, що він відбувався під гаслами „вкорочення безправства, якого в Польщі було забогато“. Але санація, дійшовши до влади, покумалася з реакцією і почала на спілку з нею боротьбу з „працюючими масами“. Дійшло до того, що „санація моральна“ рішила тепер „вчинити новий переворот та замах на підставове право народу, бажаючи при допомозі ревізії конституції в дусі реакції відсунути робітничу клясу від контролі над діяльністю уряду, бажаючого зменшити політичні права людей праці. Але помиляються ті люди без „завтра“, бо нарід у своїй масі є свідомий того, що йому діється кривда. „Моральна санація“ скомпромітована в очах населення своєю господаркою. Завдяки становищу ППС у соймі робітники довідалися, хто несе відповідальність за трьохлітнє правління в державі. Як Польща довга і широка, відгомін приносить одне домагання: „Досить такої господарки, не можна довше наражувати держави на „експерименти“ впертих людей, ризикантів, які поза безнадійною пусткою, нічого творчого не внесли до будови державної будівлі. Досить тих людей! Мусять відійти, щоби не робити більше кривди, — щоби польська держава не була примушена переживати внутрішні потрясення“.

Поклик до наших священиків.

Обіжник львівського воєвідства з дня 15. II. 1929 ч. А. А. 1791 до старостів, наведений в ч. 74 „Діла“ о. Іваном Шевчиком, вже реалізується. Староство в Березові покликом з дня 12. III. 1929 ч. 1495/2/29, взиває усі гр.-кат. парохіяльні уряди в повіті, щоби в справах, „звязаних з веденням метрик, при предкладанні виказів для властей і судів і т. д.“ уживати польської мови, з тим, що „опірних“ буде потягати до карно-адміністраційної відповідальности. Нема сумніву, що цей черговий наступ піде по усіх повітах. — Так тепер, Отці, пора **на нас.** До карности! До оборони! **Усі, усі в краю** від старостинських засудів вносімо відклик до Воєвідства, а від Воєвідства (до 2 місяців) жалобу до Найвищого Трибуналу. А якщо й там відмовилиб нам нашого права, тоді треба буде подумати про іншу оборону.

о. Теодор Савойка.

—o—

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ. [32)]

Оповідання

(Продовження.)

...Я розумію тебе, твої задуми і твої змагання в боротьбі за велич і красу... Твоїм ворогом буде буденщина, дрібничковість, людська злість, дрібна амбіція і глупота... І терниста буде твоя дорога, і свої лаятимуть тебе гірше від чужих, і свої виступати будуть проти тебе...

...Та я піду з тобою, й коли ти зневірився би в побіду правди — підтримаю тебе. Коли вернеш домів змучений, успокою тебе й додам сили. Все піду разом з тобою. Піду з тобою, бо високий твій прапор, піду з тобою, бо це ти... — здавалося, шептала...

Грицько йшов дальше задуманий.

Перейшли вони одно село, як їм жиди сказали, і друге і третє. За третім звернули ліворуч і йшли далі, розмовляючи, сперечаючись. І хто зна, як довго булиб сперечалися, якби нараз під ногами не почули болота.

— Грицьку, ми заблудили!

— Ні! — відповів Грицько, розглядаючись. — Це саме березівські лани. Йдім просто і вийдемо в село. А щодо Прометея, то і я не уявляю собі його так, щоб усе зніс готове з неба. Людський розум мусить сам витворити цінні вартости, людські груди мусять гартуватися, напружуватися...

Він прийде — продовжав Грицько по хвилі, — прийде до нас напевно, коли свої душі приготовимо йому. Піднесемося вище — він зійде з висот. Запалимо душі знанням і хоробрістю — звиться нам хоробрий з мечем, піднесеним в гору.

І далі йшли, розмовляючи. Але по кількох хвилинах стратили й ту стежку і вийшли над якийсь ярок, зарослий дрібними кущами.

— Отсе й добре — каже Грицько — йдім тільки просто!

І знов якийсь малий потік. Перескочили і в ранній імлі побачили перед собою село. Між деревами церква, якої не було ще добре видно і приходство біля неї. Грицько врадувався, що добре зайшли.

— До хати не зайдемо тепер, бо там сплять, а вліземо в оборіг сіна й переспимо. Я дуже змучений.

Зайшли на приходство з поля. При кінці гумна стояли обороги сіна. Ціле приходство, закутане в ранній імлі, спало твердим сном. Один півень запіяв пару разів, як Грицько і Стецько лізли драбиною на оборіг. Кинулися в пахучу команицю і не минула хвиля, як заснули кріпким сном.

XXVI.

Довго вони спали, чи не довго? Ой мабуть довго, дуже довго, бо коли Стецько прокинувся, сонце стояло вже високо. Прокинувся він, протер очі і глянув по дворі у Березівці. Але той двір йому щось не сподобався, виглядав так самісько, як двір у Болотнищі. І приходство... Були в Болотнищі! Знов у Постригача, що в ночі скинув їх з візка!

Стецько збудив Грицька. Грицько протер очі й розглянувся.

— Ми в Болотнищі! — каже Стецько.

— Ні — це ми в Березівці!

— Алеж у Болотнищі — обставав Стецько при свойому. — Дивись, он серед двору стоїть візок, з якого нас в ночі скинули. А он, он, город. Ми в Болотнищі!

— Ні! — опирався Грицько. — Що там візок? Візок до візка все подібний. Виразно бачу, що це Березівка. Он городець знаю, сидів часто в ньому.

— А он, он калабаня! Чи і в Березівці таке саме болото?

— Не бачу. Де? Березівка і кінець!

Але саме тоді, коли вони оба ось-так сперечалися, долетів до них із другого кінця подвіря крик і гамір.

— Злодії! Обркрадаєте мене! Сонце ще низько, а ти вже приганяєш товар з паші? Миколо, злодію, де ти сидів так довго? Га? — кричав старий пан-отець Постригач. — Я вас розжену, злодії, дармоїди!

Грицько припав до конюшини і став сміятися майже спазматично.

— Що зробимо? — спитав Стецько.

— Втікаємо другим боком, нехай тільки він зайде до хати! — думав Грицько.

Пан-отець вийшов тимчасом на подвіря, а як побачив, що візок сохне на сонці, став знов кричати. Від візка йшов на гумно. І кричав на цілий двір:

— Злодії! І знов крадуть мою конюшину! Боже! Боже! В літі її вигодують, а в зимі зїдять мене корови! Боже! І драбина при оборозі! Злодії лазять вже й сюди! А щоби й вами так само лазило! — кричав, дійшовши до того оборога, на якому вони спали.

Грицько все був неможливий і всі непорозуміння в часі мандрівки виходили від нього. Ось і тепер він не видержав і став сердечно сміятися. Пан-отець уже ліз по драбині.

— А, а, а — панове тут? Що? Куди? Коли?

Стецько оповів усе, як було. Оповідав, як то Грицько писав повні кохання вірші до своєї Ксені, як ці вірші читала тутешня сотрудникова і що з того вийшло. Йшли в Березівку, та провадив місяць і поет і замісць у Березівку зайшли в оборіг у Болотнищі. За те й просили тепер ласкаво їм простити. Пан-отець слухав цілої тої історії вперше і сміявся разом з ними.

(Продовження буде.)

З московської обсерваторії.

Міжнародне положення в освітленні Рикова.

На конференції рад московської округи голова Раднаркому Риков виголосив довшу промову, зясовуючи міжнародне положення.

Характеристичною пі 1знакою сучасної міжнародньої атмосфери є напруження, викликане розбіжністю поглядів між Англією й Америкою. Теперішні англьо-американські відносини пригадують англьо-німецькі взаємини перед світовою війною. Під покришкою пацифізму Америка й Англія змінцнили свої збройні сили, а політичні провідники обох країн у парляменті говорили про можливість конфлікту.

Переходячи до відносин між СРСР й Англією, зазначив Риков, що зірвання дипльоматичних взаємин не дало вислідів, очікуваних його ініціяторами. Інші держави не пішли за прикладом Англії. Спроби економічного бойкоту не повелися. Сподівання на економічну катастрофу в СРСР не здійснилися. Радянський уряд зумів переборoти всі труднощі, що зявилися внаслідок здержання експорту збіжжа, заступаючи його збільшенням експорту дерева, нафти і шкур. Збільшення експорту дозволило поширити імпорт знаряддя й виповнити кредитові зобовязання супроти заграниці. Впливові капіталістичні кола не хотять вже довше ждати на економічну крізу в СРСР, передбачувану керманичами теперішньої англійської політики, і радше схильні є до заключення розумних умов, чого доказом є остання нафтова умова. У висліді політики уряду позиції англійського промислу в СРСР заняли інші конкуренти. Прибуття англійської промислової делегації до СРСР є додатньою признакою, однак не слід цих відвідин перебільшувати. Та делегація зявилася напередодні виборів в Англії і тому не мала ніяких повновластей від англійського уряду. Радянський уряд може навязати переговори в справі поважніших трансакцій тільки під умовою відновлення дипльоматичних взаємин. З огляду на відсутність таких взаємин, радянський уряд не може узалежнювати своєї торговлі з Англією від звичайного припадку. Відносини з Англією можуть поправитися в нормальних відносинах.

Зазначивши постійне змагання радянського уряду до утвердження мира, підкреслив Риков, що хоча пакт Келльоґа ще не ввійшов у життя, то московський протокол про приспішення того пакту, заключений за ініціятивою Москви, ратифікували вже всі сигнатарі, а інші зголошують своє приступлення до нього. Ратифікуючи пакт Келльоґа і пропонуючи протокол про його приспішення, радянський уряд здавав собі справу, що ті пакти не дають ще забезпеки проти війни, однак творять значні перепони для воєнних підготувань. Приступаючи до пакту Келльоґа, радянський уряд іще раз підкреслив свої мирні змагання. Можливости продовження мира є тепер для СРСР більші, як у попередніх роках. Війна є тепер менше правдоподібна, як два роки тому назад. Є це один із успіхів мирної політики радянського уряду. Теперішню мирну передишку треба використати для розвитку національної господарки та змінцнення оборонної здатности, бо ніякий мировий трактат не дає забезпеки проти війни.

На освітні теми.

Спис членів „Просвіти“.

Сором чоловікові лице палить, як прочитаєш, що одиноке наше загально-народне, освітнє товариство, мати всіх інших товариств, має... аж 12 тисяч членів і то половину з них „ще не стабілізованих“, т. зн. непевних (а в найліпшім разі неточних) щодо вкладок, на яких отже товариство не все може числити. Виходить таке, що на тих около 6 міліонів українців, що живують під Польщею, саме кожний тисячний признає рацію істнування „Просвіти“ та почувається до обовязку бути її постійним членом. А деж інші, вже не кажу 999, лише бодай 9? Чижби навіть кожний сотий член темного, поневоленого народу-раба не відчував потреби і не розумів значіння освіти, яка одинока може вирвати нас з неволі тьми й рабства, а щойно опісля буде можливе скинення всякої іншої, яке тоді буде лишень звичайною зміною вивіски? Цифра каже, що, на жаль, так, і те, що вона каже, є правдою, сумним фактом.

Перед роком помістив був один часопис кілька статтей на тему завдань нашої інтеліґенції. Не знаю, на яких даних опирав автор свої цифри, але вірю, що и є вхопив того з воздуха, коли казав, що число самої інтеліґенції (не здеклясованої) в Галичині виносить двацять кілька тисяч (цифра, на мою думку, рішучо за низька). Значить, що колиб тими постійними членами „Просвіти“ були лишень самі „інтеліґенти“, то ще приблизно 3/4 нашої інтеліґенції є або забогато вчені (чого у інших народів якось не трапляється), щоб до „Просвіти“ належати, або замало, щоб її значіння гаразд зрозуміти. Колиж ми вже осягнемо той степень розвитку, що кожна молода людина, яка вийде зі шкільної лавки (а вже безумовно середньошкільної), буде уважати першим своїм громадянським обовязком, полекуди навіть обовязком чести, не тільки датися втягнути і бути постійним, обовязковим і карним членом „Просвіти“, але й мати собі за честь та просити про принняття в члени загально-народньої установи. Так воно є у інших народів і тому вони і під іншими оглядами далеко дальше від нас зайшли. А у нас? У нас — як показується — велика частина тої „соли народу“ або на такі „дрібниці“ байдужа, або поза своїми, чисто особистими справами світа не бачить, забуваючи навіть і те, що й ці особисті справи дуже тісно вяжуться із загальними і від них залежать.

А інші круги, а селянство? Самого вже будь-що-будь свідомого селянства буде у нас напевно стільки, як не більше, що й т. зв. „інтеліґенції“ (тому так висловлююся, бо це слово у нас по правді нічого не говорить і ніякої означеної катеґорії людей не обіймає). Богато-ж у нас нині сіл, коли не більшість, де провід в читальні, кооперативі і взагалі в громадянському житті спочиває виключно в руках селян. Деж отже свідомість і справжнє розуміння організації тих провідників, коли вони не почуваються до першого свойого обовязку: належати до головних краєвих товариств („Просвіта“, „Рідна Школа“ і через місцеву кооперативу до Ревіз. Союзу). Чомусь нема у нас того почуття чести й амбіції належати до загально-народніх установ, хочби ними хвилево правив і несимпатичний комусь там уряд? — Чи може убожество тому на перешкоді? Ніколи в світі! Коли на все інше гріш знайдеться (а мусимо, на жаль, ствердити, що коли як коли, але нині то аж надто богато гроша видається на селі на ріжні витребеньки, а то й на пиятику та розпусту), то мусів би і на це знайтися, лишень треба хотіти і вміти його найти.

Думаю, що вже й селянство мусіло прийти до переконання, що освіта, орґанізація, книжка, часопис і т. д. — це вже не лишень „панські забаганки“, але життєва конечність для кожного, хто хоче жити й рости, а не загибати. Часи, що селянин був лише предметом в нашім народнім розвитку і статистичною одиницею, давно минули. Він нині стає і мусить вповні стати підметом, а стане ним лише тоді, коли пристане до великих орґанізацій, коли і він візьме на себе частину відповідальности за майбутнє, коли „зареєструється“ в рядах орґанізованої суспільности. Бо нині все те, що стоїть поза орґанізованими лавами, є нічим. Це треба би вкінці зрозуміти й тим інтеліґентам, які тільки й роблять, що вмовляють в масу, що вона нібито на те тільки і є, щоб лишень нею журитися, а нічого їй не згадують про те, що й вона має якісь обовязки, від яких її ніщо не може звільнити.

Коли дальше додамо, що кожне товариство найнижчого ступіня (читальня, кружок „Р. Ш.“, кооператива і т. д.) повинно також бути членом головних краєвих товариств, то стає просто незрозумілим, як „Просвіта“ по 60-ьох роках праці могла „доробитися“ аж до 12 тисяч, і то на половину непевних, членів.

Є річчю конечною, щоб кожна орґанізація знала свій кожночасний стан дійсних членів і мала змогу обсервувати свій розвиток чи застій, знала, на які сили може рахувати і т. д. І от цього ювилейного року, коли „Просвіта“ робить приготування до просвітянського конґресу: до видання ювилейного збірника, добре булоб, якби подбала також і про точний виказ своїх членів, їх статистичне зіставлення та оголосила це друком. Буде це переглядом рядів „Просвіти“, памяткою для членів (не конче безплатною) і — що найважніше: контролею, хто з наших близьких і знайомих призабув на свій кардинальний обовязок. Ми з цього напевно скористаємо і подбаємо про це, щоб вони нам сорому не робили. Зрештою, треба сподіватися, що кожний, хто має під тим

Д-Р. В. БЕЗУШКО. 6)

Лепкого „Мазепа“.

(Продовження.)

Твір поза своєю мистецькою вартістю, повинен мати і виховуюче значіння. *Він каже шукати вини нашого положення не так у чужих, як в собі самих:* в тім неозначенні маси під оглядом національним, у зраді своїх, яка має нас палити горячим пятном так довго, доки не виборем волі, в тій зраді, якій улягли і геройські батуринці, а ми скажемо і найкращі діла і задуми наших великих людей. Ми й не дивуємося, чому автор в одній місці свого твору й висказується: „Не знаю трагічнішої книжки від історії нашого народу“. У цьому ми хіба подібні до ірляндців. І в них геройчні подвиги нівечила зрада. Вона все десь чаїлась, щоб діло втопити в крові своїх. Тих, що спиналися вгору, стягали в болото. Світлим провідникам відмовляли довіря. Найкращі сини втікали з рідної ниви, щоб збогачувати навіть культуру ворогів. У нас композитор Чайковський, письменники Гоголь і Короленко, маляр Ілля Рієпин, в ірляндців письменники Свіфт (автор Ґуллівера), Б. Шо, Ґольсверті, критик літературний Дарден і чимало інших. Ірляндці настільки щасливіші, що мали противників, від яких можна було богато навчитися. Тому вони й дальше стоять від нас; вони вже частинно довели до сповнення ідеалів національних. Їх Джеймз Джойс сказав уже слово загальнолюдське.

А тепер перейдім зокрема до „Полтави“, головно 2-го її тому.

Ось кілька думок з цього твору, якими письменник звертається до сучасного покоління:

„Яке покоління виросте з нинішньої жалкої днини? Вітцем його буде страх, а матірю похоза — покоління бабів“.

„Треба нам зродити й виховати покоління нове, сильне і невгнуте, змалку привикати до бренькоту шабель і до гуку гармат“.

„Тільки відважні і на все готові можуть побідити“.

„Земля... — вона твоя мати. Приголубить і огріє тебе, вона однісінька змилосердиться над тобою“.

„Народ, що не боронить землі, не варт її, це не народ, а стадо безмозкої худоби“.

„Мазепа двигнув українське питання і нема вже такої сили, котраб могла завернути його назад“.

„Богато пережили ми... Пережили велике і не бути нам малими“.

„Забути про себе, щоб не бути забутим“.

„І буде так як є, поки в кожній українській груди своєї Січі не буде“.

Такими думками дуже цінний для нас останній том „Полтави“. Куліш, пишучи „Чорну Раду“, старався тільки відтворити добу, що йому впорні вдалося. Богдан Лепкий відтворюючи минуле, дає нам вказівки і на будуче з життєвого досвіду. Письменник звертає увагу, що „сила орудує світом, а для слабости смерть“, що „світ твердий, мягкого чоловіка роздавить“. Землі не треба легкодушно покидати: „це лиш пани при першій тривозі зриваються з місця, як наполохана птиця, а селянин кріпко тримається землі“. Тут може зазначений еміґрантський досвід. А тепер ще кілька думок зі скарбниці Лепкого: „Сатанолюбство є одним із стімулів поступу“. „Звірина вірна. Вірніша від чоловіка“. „Леґенда має іноді силу більшу від дійсности“. „Війни здавен-давна бували і остануться до віку, бо в цілій природі безнастанний бій“. Думки, з яких не всі здадуть собі у нас справу. А варта, щоб у нас принялися.

Треба признати, що твір Б. Лепкого є в силі спричинити величезний вилів в ідеольогії галичан, які не сусідуючи з москалями, не відчувають цієї великанської небезпеки, яка від них іде. І ми ту небезпеку в творі відчуваємо. Зруйнований Батурин ятриться як вічна рана, щоб нам все нагадувати, що москалі зробили з Україною. „Поки Москва, каже Лепкий (ст. 83), поти в Україні добра бути не може... Наш чоловік себе за хитрого має, та москаль куди хитріший“. — Коли возьмемо вислід кампанії в сім томі, то слова взяті рівнож з цього тому, моглиб послужити як мотто для нього: „Всяка побіда — припадок“.

Головними діячами подій змальованих тут — це особи відомі з попередніх частин повісти. Мазепа по словам Мотрі мав би лучити в собі прикмети Виговського, Дорошенка, Сомка з прикметами тих, що після нього прийшли, дбаючи за визволення свого народу. Він передовсім дипльомат, що перетягає на свою сторону запорожців, що висилає для забезпечення прав народу Апостола на бік Петра, і який врешті рішучо пригадує своїм старшинам, що він получився з Карлом XII., виконуючи тільки їх волю. Вірив у побіду ідеї Вільної України, і в те, що у будучих поколінь ніщо цієї віри не зможе захитати.

Між старшинами Мазепи бачимо два табори і то здала „привати“; табор за Петром є в більшости. Галаган, Апостол, Кожухівський, генер. суддя Чуйкевич — всі вони і богато інших не перейшли до царя Петра. Молодий Чуйкевич не позбавлений сентименталізму. Правдива опора гетьмана це Орлик, Войнаровський, Гордієнко і Мручко. Мручкові надсподівано випало відіграти дуже значну ролю у цім томі: у підданні Зіньковів, Веприка і в перетягненні запорожців на бік Мазепи. Він відіграє у таборі Мазепи ролю свого рода ангела-хоронителя. Мручко — це тип бравурного, отвертого, всеціло відданого свому вождові старшини.

(Покінчення буде.)

оглядом якінебудь сумнівн чи занедбання, сам постарається про те, щоб їх чимскорше розпізнати чи пак направити. Г. З.

Інтервенція Злучених Держав у Мексику.

В Мексику відбувається тепер одна з її чергових революцій, відбувається при діяльній участи представників американського капіталу, які штучно ці революції викликають. Як і давніше, так і тепер повстає якийсь граничний „інцидент" і Злучені Держави роблять з мухи вола і загрожують збройним конфліктом.

В Арізоні, над мексиканською границею, зібрано тепер 10.000 американського війська. Уряд у Вашингтоні дав командантові цього війська зовсім свобідну руку до збройної інтервенції на випадок, якби повстав який граничний інцидент. Уряд виразно заявив, що тепер кожний такий випадок є для нього не дипльоматичною, але військовою проблемою.

Президент Гувер дав розпорядження, щоби міністерство війни поробило потрібні заходи для оборони життя та майна американців на мексиканській границі. Американські війська мають перейти границю й утворити окрему зону для забезпечення ладу на границі.

З цього видно, що кожної хвилі може розпочатися справжня війна між Злученими Державами й нещасним Мексиком, у справи якого американці постійно вмішуються.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Обминаємо, значить...

„Пролетарська Правда" приносить час до часу і вістки з Галичини. Ріжноперсті вони ці вістки, залежно від того, хто їх пише чи подає. Але всі менш-більш кінчаться... УНДОМ. Наприклад: Забив хлоп бабу а сам повісився — це ніщо інше, тільки ознака ослаблення впливу „Унда" серед трудящих Галичини. Або: Розвязали „Союз Українок" у Львові, це значить, що уговість буржуазних українських партій дійшла до зеніту.

Але буває часом так, що вже ніяк нема до чого причіпити уґодовости „Унда". Воно буває дуже рідко, але все таки трапляється.

Про один такий рідесенький випадок хочу отсе написати.

„Пролетарська Правда" з дня 3. квітня 1929 р. приносить переклад статті з „Манчестер Ґардіен" і поруч цього свої коментарі.

Анґлійська ліберальна ґазета досить широко і вірно розписалася про відносини, серед яких приходиться жити українцям і білорусам під Польщею. Є в ній і про арешти і про конфіскати і про Чемберлена, який недавно викрикував, що нац. меншости мають обовязки супроти держави, ні словом не згадуючи про їхні права.

При кінці англійської передовиці написано таке: „Німецька і угорська меншість Польщі, Румунії та по всіх усюдах, мають принаймні одну перевагу: їхньої справи завжди пильнують. Її старанно боронять німецький і угорський уряд. Але ніхто не хоче боронити українців і білорусів, що перебувають під польською владою".

Тут щойно зачинається, так сказати — фейлетоністична часть фейлетону.

„Пролетарська Правда", ликнувши цю гірку піґулку, ледви вимовила: „Ми обминаємо питання, чи справді „ніхто"... і перескочила зараз на що інше. А мені власне найцікавіше це: „ми обминаємо".

Обминаємо, значить!

Чому?! Бо мусимо!

Я розумію причини обминання вашого, шановні панове з „Прол. Правди"...

Воно дуже прикро, коли заграниця й досі ще не переконана в тім, що є на світі якась Україна. Німецька меншість має Німеччину, угорська — Угорщину, а українці — нікого.

Тому ви й обминаєте неприємний зворот анґлійської ґазети.

На мою скромну думку, не треба вам так дуже стидатися, що нема кому вставитись за тими бідняґами на міжнародній арені?!

Не може цього зробити ні я, ні редактор „Прол. Правди", бо до такої штуки треба якогось міністра. Але щож, коли Україна, змінивши краску прапора, в першу черґу поквапилась про міністра судівництва і рільництва (читай: кольонізації), а про міністра заграничних справ, серед інших, важніших справ, зовсім забула. Має тільки „головноуповажненого" і то тільки в Харкові, і то тільки дотична Бераїна. Він носа поза Харків не показує, а хочби й показав, то пчихне не по нашому. А Літвінов, Боґомолов і всі інші — вони і — они,забогато заступають самостійних республик, щоб могли займатися меншостями поза Україною. Досить їм меншостей на Україні.

Тому й „обминаємо", тому й „значить".

Галактіон Чіпка.

За взірцеві табори.

Декілька слів про орґанізацію літніх таборів.

Декілька критичних уваг, які наміряємо тут подати, обосновуються на довголітньому досвіді. На припоручення державної спортово-лікарської станиці при львівському університеті брав я довгий час участь у орґанізації літніх таборів, виконував поміри, зіставляв їх з подібними помірами інших таборів та порівнював з вислідами заграничними.

В першій мірі показалась конечність помірів учасників табору перед початком, як і по його закінченні. Не всі річники надаються до таборів, бо є такі, які виказують втрату ваги тіла і відсутність приросту, а це вже найпримітивніше мірило впливу табору на одиниці. Відома річ, що до поміру тягару і висоти треба ще взяти під увагу й інші способи помірів, бо загальний образ додатнього чи умного впливу тим яркіше виступить при кінцевому зіставленні. Що хоровиті одиниці повинні бути виключені від таборів — про це згадую тільки мимоходом. Дуже вказаною була би провірка (не конче докладна) десь у половині перебування в таборі, бо вона позволилаб пізнати, чи всі учасники однаково скоро виказують зміни в порівнянні з помірами перед початком табору.

Вказаним є, щоби учасники переводили час в шатрах або в деревляних бараках, а оминали поміщення муровані. Рівнож дуже невказане розміщення по сільських хатах.

Конечним показалось рівночасно призначення 2 і пів години денно на руханку і спорти. Одна година руханки перед сніданням і півтора години пополудні перед вечерою на тренінґи. Зменшення цього часу або його збільшення є невказане.

Руханку можна переводити малими гуртками (найбільше 30 осіб). Руханка мусить бути ведена дуже сперійно, зі зрозумінням, з відповідним степенуванням вправ як у часі години, так і в часі цілого перебування в таборі. Від ранньої руханки залежатиме, чи розруханий відповідно орґанізм зможе відповісти задуманій праці в часі дня і використати її для розросту орґанізму. Позволю собі тут на увагу, що орґанізацію таборів — якогонебудь характеру — без відповідного учителя руханки, уважаю я недоцільну, оскільки нешкідливу. Зрозуміє це кожний, коли подумає, що невідповідна руханка для такого вразливого орґанізму, як орґанізм доростаючої молоді, може спричинити необчислимі шкоди.

Треба зазначити, що командант табору, учитель руханки і лікар мусять взагалі бути точно обзнайомлені зі своїм фахом, маючи на увазі, що тут справа з молоді.

Теоретичні виклади повинні відбуватись лишень у часі дощевих опадів. Довготревалі і невідповідні для даного віку прогульки повинні бути заборонені. Про інші роди, як ґіґієнічні умовини табору, харч і т. д. не згадую, бо я мав тут на меті звернути увагу тільки на конечність антропольоґічно - лікарських помірів по наших таборах.

При кінці скажу ще, що плян усіх таборів не повинен виказувати ніяких відхилень — без огляду на те, чи уряджує його пласт чи школа. Жіночі табори — річ зрозуміла — не сміють взоруватись на програмі таборів мужеських.

Дивно воно виглядає, що в нас до цього часу — крім вражінь людей посторонніх — не появився ні один річевий звіт з життя таборів. Знаю, що такі табори уряджував Львів і Перемишль. Не виключене, що таких таборів було більше. Думаю, що тут требаб опрацювати спільну програму, розвести контролю над її переведенням, а відтак щороку ту програму уліпшувати.

Всі народи, навіть наші сусіди, мають вже богато в цьому напрямі досвіду, поміри їх ідуть в грубі тисячі — а у нас?... Крім помірів, які я перепровадив у жіночім інституті в Перемишлі і в „С. К. У. Д.-і", число яких виносить 160, не маємо нічого, що служилоб нам за вихідну точку при основуванні взірцевих таборів, при веденні спорту й руханки на науковій базі. Чи не пора вже цього року зробити нам початок?

Д-р мед. Олекса Саламанчук.

Наради в гол. інспектораті армії.

В гол. інспектораті армії відбулася 11. квітня, заповіджена від кількох днів, нарада марш. Пілсудського, през. Мосціцького та прем. Бартеля. Не брав у нарадах участи будучий премієр, мін. освіти Світальський. Політичні кола привязують велике значіння до цеї конференції. Сподіються по ній скорої ліквідації крізи кабінету.

Про перебіг конференції видали такий урядовий комунікат: у веч. годинах президент держави конферував із президентом ради міністрів проф. Бартелем і марш. Пілсудським. Конференція тревала три і пів години.

Президент держави приняв на авдієнції мін. освіти Світальського.

—o—

ППС. і стаття марш. Пілсудського.

Центр. Вик. Комітет ППС ухвалив таку постанову в справі енунціяції марш. Пілсудського: Промови, інтерви й енунціяції п. мін. військових справ Пілсудського, оголошувані систематично що якийсь час, а зневажуючі й оклеветуючі польську суспільність, держ. інституції та поодиноких горожан, мають характер нібн урядових заяв, тому заподіюють польській державі як і одиницям тяжку кривду. Ц. В. Комітет ППС. заявляє, що ППС. боронитиме дем.-респ. конституцію і права народу та держ. інституцій, понижувані та загрожені заповідженням здержання їх діяльности.

—o—

Конфіскати.

Дня 11. квітня сконфісковано: „Робітник" за передовицю „Цвях до труни" і промову пос. Станьчика; „АВС" за передовицю „Не розуміємо", тижневик „Визволеніє" (орґан „Визволення") і „Ґазету Хлопску" (тижневик „Стр. Хл."). Сконфісковано теж тижневик „Побудка" за обговорювання політ. положення. У Познані сконфісковано „Курєр Позн." за передрук уступу з „Психольоґії" проф. Вітвіцького про паранор й обяви недуги.

—o—

Справа був. мін. Чеховича.

Дня 11. квітня відбулося порядкове засідання держ. трибуналу під проводом президента найв. суду Супінського при участи членів держ. трибуналу Белявського та Лєдніцького. Постановили віддати ведення слідства в справі бувш. мін. Чеховича судді Залеському. Суддя Залеський вибраний споміж трьох кандидатів предложених найв. судом.

—o—

Кн. Карло їде в Румунію.

У париських політ. колах кружляє чутка, що бувш. наслідник румунського престола вернеться небаром у Румунію. Прем. Маніу і мін. закорд. справ Міронеску нібито не противляться цьому. Не розходиться про це, щоби кн. Карлові привернути права до престола, лише про іменування його реґентом до часу повнолітности кн. Михайла. Головною умовиною на дозвіл повороту у Румунію має бути, щоби кн. Карло погодився зі своєю бувш. жінкою Оленою, грецькою княжною.

—o—

Злуч. Держави признають СРСР.

„Н. Вр. Тґб." повідомляє з Вашінґтону на основі вістей з добре поінформованих кол, що нібито в найближчому часі докладно розглянуть справу визнання СРСР з боку Зл. Держав. Кажуть, що през. Гувер іменує спец. комісію, яка розгляне цю справу й устійнить основи для евент. визнання СРСР. Злученими Державами.

—o—

Чічерін тяжко хорий.

З Берліна прийшли вістки, що здоровля Чічеріна, який є тепер у санаторії біля Берліна, погіршилося знову. Виступили нові комбінації з серцем. Тому у Москві не вірять, щоби Чічерін 1. липня обняв урядування.

—o—

Повінь на Україні.

Пат. повідомляє, що в богатьох околицях рад. України ріки виступили з берегів і залили великі території. Повінь навістила Павлоград і Дніпропетрівськ, де вода забрала більше як 200 домів. Дві жінки утонули. Втрати дуже великі.

—o—

Чанґ Каі Шек їде в Европу.

Із Нанкінґу повідомляють, що Чанґ Каі Шек заповів в офіц. комунікаті свою димісію як президента держави. Чанґ Каі Шек хоче вибратися в мандрівку по Европі.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·94·50—8·95·50, канадійський долар 8·87·50—8·88·50, чеська корона 0·26·50—0·27·00, австрійський шілінґ 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00 фунт штерлінґів 43·50·00—43·80·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Золото: 20 корон 36·35·00—36·60·00, 20 франків 33·20·00—33·60·00, 20 німецьких марок 41·25·00—41·50·00, 10 російських рублів 46·00·00—46·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·67·50, 5 австрійських корон 3·45·00—3·50·00, австрійський фльорен 1·72·00—1·75·00, російський рубель 2·80·00—2·90·00, копійки за рубель 1·40·00—1·45·00.

НОВИНКИ

— **Передучасні надії.** Справа знижки на пашпорти, на які від кількох тижнів набивало собі оскому стільки осіб — досі невирішена. Нарада в міністерстві скарбу у Варшаві не довела до порозуміння і ця справа відкладена до найближчої конференції.

— **Місто мілІонерів чи нуждарів?** Таке питання зоривається мимохіть з уст кожного, хто прочитає останню офіціяльну статистику податкових міських тягарів. У 1925 р. на кожного мешканця у Львові припадало річно 54 зол. 84 сот. міського податку, в 1926 р. 55.07 зол., у 1927-28 році 61.09, а цього року цей податок дійшов до 90.20 зол.

— **Відгуки Пріма Апріліс.** Один із наших земляків, що живе постійно на чужині, повідомляє нас, що наш 1-квітневий жарт зі статтею „Закордонний політичний огляд" таки дав матеріял до поважних політичних рефлексій деяких читачів. А саме в однім із центрів нашої еміграції одна наша організація розбирала на окремім засіданні справу про проект „Британійського географічного товариства" будови „шляху з вільним транзитом через Берлін, Київ, Багдад до Бомбаю". Цікаве, в імені якого міста із тих тут наведених, має вона намір вислати делеґатів до Льондону.

— **З сільських трагедій: Зарубані сокирою.** Перед судом присяжних у Львові стануля 46-літня господиня з Ляшок Мурованих Анна Тутак, обвинувачена у вбивстві свого мужа. Тутакова, що жила з мужем 20 літ і мала з ним шестеро дітей, оповідала на суді точно історію свого нещасливого пожиття, признавшись, що вбила свого мужа сокирою. Тутак усе, що заробив, пропивав, а навіть видирав на горілку гроші від жінки і тижнями не ночував в хаті. Безпосередньою спонукою до вбивства була одна суперечка Тутакової з мужем, який пірвав з обійстя курку і казав собі її зварити на бенкет з горілкою. Розправа не скінчилась, бо Тутакову оглянуть психіятри. — 10-літній хлопець Йосиф Ярійчук з Задубрівки (Снятинщина) убив сокирою свого батька, коли той спав, із помсти, що батько, багатий господар, знущався над сином і не давав йому їсти. — У Небилові (Калуш) 56-літня Магдалина Кос зарубала сокирою свого мужа, який її побивав.

— **Самогубство чи злочин?** Окружний карний суд у Золочеві розбирав неясну справу смерти дідички Петрич Стефанії Рильської, яку найшли застрілену 2. жовтня 1927 р. Рильська лишила майно вартости півтретя міліона зол., якого спадкоємцем став її другий муж; попередній муж, Ясінський, з яким вона розвелась, задовольнився відступним. Згодом вийшли наверх подробиці, які довели до процесу. Бувший економ Рильських, Ростоцький, зрадився перед знайомими, що в день смерти Рильської бачив, як майор Рильський біг схвильований із саду, де найшли труп його жінки і що чув тоді крики покійної. Ще й інші свідки подали деякі подробиці, що кидають підозріння про вбивство, тимбільше, що Рильська безпосередньо перед смертю підписала корисний контракт з фабрикою в Хожові і не мала самогубних намірів.

— **Студент ватажком опришків.** У Варшаві переловили бандитську ватагу складену з професійних бандитів і злодіїв. Проводив нею син земелвласника, студент 4-го року медицини у варшавськім університеті Йосиф Буйнович. Буйновича арештували в мент, який неодин із нас нераз подивляв у кримінальних фільмах: — коли він душив багату жінку, щоби її ограбити. Нею була жінка власника кіна Бродецького.

— **Розстриження священика.** З Ковна передають таку новинку: У місцевім соборі вірні були свідками рідкої церемонії: з прелата Ольшевського скидали священичі ризи, позбавляючи його всіх прав духовної особи. Ольшевський убив свою любку, вчительку. Архиепископ Ковна переводив цей сумний акт. Ольшевського перевезли у кайданах до церкви. Перед воротами церкви його перебрали в церковні ризи, а коли перейшов поріг церкви, здерли з нього фелон і епітрахіль. У цій же хвилині замовкли органи та співи, а світла погасли. У захристії переодягли Ольшевського в світську одіж, після чого підійшла до нього поліція, яка вложила наново кайдани на його руки.

— **Ріжні вістки.** Наукова радянська експедиція, що вибралась перед роком на Камчатку, віднайдена бездротним телеґрафом; її члени здорові. — У Парижі вибудують у студентській дільниці японську святиню з хризантемовим садом, де буде японська чайня. — Арештували бувш. секретаря жінки Вільгельма, як передають деякі часописи: з мотивів політичних. — У Шанґаю ширится мізкова грипа: 50 проц. недужих умирає на неї; у місті занедужало кількадесять тисяч осіб. — Еспанський диктатор випустив на волю трьох арештованих письменників і журналістів. — На Сицилії студінь: у Мессині великий сніг. — Король авт Генрі Форд пише книжку „Як уживати гроша?". — Американський університет у Мідльтави купив рукопис останнього твору Айнштайна. — У Берліні оженився австрійський посол Фелікс Франк з німецькою поеткою Марґаретою Вітт; свідком був міністр закорд. справ Штреземан і генерал Сект. — У Колюмбійському університеті в Ню Йорку вчиться тепер 12.297 звичайних студентів. Крім того вчиться там 9.578 вільних слухачів і слухачок. Цей університет немов мале місто.

— **Смерть кльовна.** Париська преса присвятила би напевно великі статті популярному кльовнові Дезіре Біжу, що колись зазнав дні слави, якби майже одночасно з ним не померли Фош, Сарайль і амбасадор Геррік. Ці великі люди забрали в часописі місце Біжу. Зате похорони Біжу були оригінальніші, ніж тамтих. За домовиною Біжу йшли всі париські кльовни на чолі зі славними братами Фрателіні, що не є звичайними сміхунами, а людьми з літературним хистом. Старший Фрателіні сказав на цвинтарі справді оригінальну похоронну промову мішаною французько-італійською мовою, заявляючи між іншим, що в честь померщого його трупа дасть окрему бенефісову виставу на дохід осиротілої доньки Біжу.

— **Стратив память.** Підчас інавгурації президента Гувера у Вашингтоні дня 4. березня, найвищий суддя Тефт, проводячи присягу, сказав між іншим: „Прирікаю оберігати, вдержувати та обороняти Злучені Держави". Його слів слухали по радіо в цілій Америці. Між іншими і 13-літня школярка, Олена Тервіллігер, з Волден (Ню Йорк). Вона знала текст присяги в конституції Злучених Держав і відразу помітила, що Тефт помилився, бо вжив слова „вдержати" замісць „охороняти". Тому вона зараз написала лист до Тефта. Тефт відписав школярці. Він признав, що помилився, кажучи, що він уже старий чоловік, якому память так не служить як молодому. Але зазначив, що його помилка не була така як пише Олена, а інакша, бо він не пропустив слова „охороняти", тільки „обороняти". Це викликало нову замішанину. Щоб її розвязати, пустили голосові фільмові знимки з інавгурації. А ті показали, що школярка Олена каже правду, а старий Тефт помилився. І то помилився не раз, а двічі. Перший раз підчас інавгурації, а другий раз у листі до школярки. Поправді Тефт заступив слово „охороняти" словом „вдержувати", але слово „обороняти" таки сказав на кінці і то з таким сильним притиском, що звернув увагу всіх. Слухачі дивувались, чому він поставив притиск на слово „обороняти". Дехто думав, що тому, що Гувер належить до релігійної секти квакерів, які є проти війни. Але це було зайве, бо батько Гувера сам воював у громадянській війні і Гувер власне на це вказав підчас виборчої кампанії. Тефт всетаки ствердив прилюдно аж „подвійно", що не має памяти, а це повинно би дати йому привілей, щоби пішов на пенсію.

Дописи.

ДРОГОБИЧ. (Дрогобицькі „папи"). Здавалосяб, що католицька Польща, а ще більше „правдиві" її католики повинні в першій мірі заховувати постанови католицької церкви. Тимчасом вони перші „правем і левем" їх переступають. Ось недавно, бо минулого року, постановили католицькі епископи в Польщі не перетягати вірних з одного обряду на другий і уважати самовільний перехід за неважний. Одначе постанова постановою — а на ділі робиться навпаки. Польське духовенство її не придержується і виловлює „duszyczki gr.-kat.", де лиш може, а світська влада їм у тому занято помагає. Здається, що під тим оглядом Дрогобич займає не останнє місце, а провід у тому ведуть у нас староство і суд. Коли хто з гр.-кат. парохіян, приневолений до цього, зголосить свій перехід на лат. обряд, то до 24 години дістає про це повідомлення дотичний гр.-кат. уряд парохіяльний. Колиж трапився один на кілька літ випадок, що сторона обряду римо-кат. з важної причини зголосила свій перехід на обряд гр.-кат (Густановичі), то сам староста в це вмішався та кликав до себе матір дотичної особи (хоч вона могла сама за себе говорити) й ріжними своїми увагами та напімненнями хотів тому перешкодити. Між іншим він висказався так: „Co! Czy wam wszystko jedno, jak córka na kalwińską wiarę przejdzie?! — Не менше ревний під тим оглядом є й тутешній начальник суду. Коли хто з гр.-кат. старається про якусь мізерну посаду в суді, то він вимагає від нього переходу на лат. обряд. Якщо сторона піде за його диктатом, дістане посаду; а ні — то посади нема! Кожний може дістати у нього посаду, лиш не гр.-католик! Ми переконані, що наш допис не змінить в нічому поведінки тих панів супроти гр.-католиків, навпаки: допоможе їм навіть може до авансу. Всеж таки наші люди, передовсім духовенство, повинні подавати такі факти до прилюдного відома, бо це матиме свою вагу для історії мартирольоґії нашої церкви і нашого народу. До того такі факти ілюструють якнайкраще ославлене „братерске вспулжице" поляків з українцями. **Обсерватор.**

ЗБОРІВ. (Шевченківське Свято). Заходом українських просвітних установ у Зборові відбувся дня 24. III. ц. р. в салі „Рідної Школи" концерт в честь Шевченка. Для виконання наміченої програми утворений був окремий комітет, який знаменито вивязався зі своєї задачі. Саля була гарно удекорована. Публика — майже виключно українська (в тому й кількох москвофілів) — виповнила салю так, що навіть для бажаючих стояти не було місця. З радістю оглядали ми й „заблудші овці", які є постійними членами „панських клюбів", а все таки приплили на це наше свято. І вони уважно слухали святочної промови п. Стефанишина та живого Тарасового слова у вірші „Сон", що так гарно віддеклямувала уч. Маланчук. Навіть найвибагливіші бажання задовольнив місцевий хор під батутою урядовця філії „Просвіти" п. Конопи. Бачилося сльози на очах публики при співі „Заповіту" Вербицького на два хори, як не менше яскраво малювалися почування бадьорости чи смутку на лицях, вслуханих у спів пісень „Огні горять", „Ой чого ти почорніло" Воробкевича та „Прометей" Степенка на мішаний хор. Новістю був (власний!) симфонічний квартет, що супроводжав сольоспів п-і Куликової („Айстри" Олеся-Лисенка). Остання точка програми „В Тарасову ніч" (автор Кобець), булаб випала гарніше, якби було електричне світло для відповідних світляних ефектів. — При „живім образі" ціла саля відспівала „Ще не вмерла". — Дохід призначено для Матірнього Товариства на фонд „Учітеся".

З театру.

З театру ім. І. Тобілевича у Станиславові: „Галька". — Зміна режісера.

Театр ім. І. Тобілевича, розпочавши свою працю від пес романтично- і реалістично-побутового українського репертуару, почав переходити до т. зв. світового репертуару. В репертуарі романтично-побутового театру майже нема пес без хорових та сольових співів, без танців і тому порівнюючи досить легко було перейти до европейської оперетки. Слід зазначити, що в цій ділянці театр може похвалитись деякими успіхами. Вже трудніше з оперою. Але й тут театр, поборовши всі труднощі, взявся за її виставу.

На перший раз вибрано „Гальку", оперу Ст. Монюшка, якої премієра пройшла дня 6. квітня ц. р. Треба признати, що ця перша спроба, коли взяти під увагу сили, якими театр розпоряджає і труднощі, які мав до поборення, вийшла дійсно блискуче. Львину частину успіху належить признати гостинному виступові п. Гаска (ліричний тенор) і п-ні Н. Костів (драматичний сопран). На перше місце вибився безсумнівно п. Гаск в ролі Антося, який своїм сильним голосом з незвичайно милою закраскою, підчеркненим доброю грою та опануванням техніки співу, здобув собі заслужений успіх. З великим успіхом співала партію Гальки п-ні Костів. Її голос свіжий, дуже гарний, сильний, широка голосова скаля, але інтерпретація деяких місць занадто нервова урнвчаста і тому попісові місця з сильно чуттєвою потенцією не вийшли так релєфно, як можна було сподіватись. П. Данчак, у якого дуже гарна дикція, в ролі Януша дорівнював своїм партнерам. Слабо вийшов п. Кемпа як Дзюмба, добре п. Сіринська в ролі Софії. П. Чорнобіль, що співав партію стольника, своїм штучним придушеним голосом і невідповідними неприродними жестами псував ефект першої дії. Орхестра, хоч як на оперу дуже нечисленна, під орудою п. Сарамаґи робила всякі зусилля щоб відповісти свому завданню. Непогані хори вражали в І. дії своїм зовнішнім виглядом. Декорації роботи арт. Боровика, в ІІ. і IV. дії — прегарні. Танці добрі, тільки мазур вражав відсутністю ґрації у танцюристів і аж надто показуваними реформами одної з танцюючих дам. На загал ця перша спроба поставлення опери вийшла надсподівано добре і викликала у слухачів оправдане захоплення.

Новий режісер у театрі ім. Тобілевича.

В міру того, як розвивався театр, виявилась конечність покликання до проводу театру фа-

єового режисера, артиста з виробленим вже мистецьким смаком. Це становище обняв перед кількома днями молодий артист Володимир Блавацький. Свою артистичну карієру почав він в р. 1920, вступивши до театру В. Коссака в часі найкращого його розквіту. Опісля працював у театрі „Української Бесіди“ під режисурою О. Загарова. В 1927 р. покликано п. Блавацького до артистичного проводу Людового Театру у Львові, та вже небавком артист виїздить на Україну, до театру „Березіль“, де під проводом Л. Курбаса студіює модерну драму. Повернувши з України, орґанізував Блавацький театр у Коломиї, потім працював у Просвітянському Театрі. М. К.

З „Рідної Школи“.

За українське представництво в повітових шкільних радах.

Повітові шкільні ради як виконавчий шкільний адміністраційний орган І. інстанції, мають величезне значіння для всенароднього шкільництва й учительства. На жаль — український загал того значіння досі не доцінював і не подбав про представників українського громадянства в повітових шкільних радах, а в наслідок того не було там кому якслід боронити українських шкіл і українських учителів.

Щоби українське громадянство не було позбавлене можности впливати на такі чи інші рішення повітових шкільних рад — уважає Головна Управа „Рідної Школи“ за необхідне подбати, щоби в повітових шкільних радах крім заступників церкви були також і заступники українського громадянства. Щоби можна в тому напрямі розвинути відповідну акцію, необхідним є знати теперішний фактичний стан під тим оглядом.

Тому прохаємо Повітові Союзи Кружків і Кружки „Рідної Школи“ та взагалі наших громадян, які інтересуються справами шкільництва, негайно, а найдальше до кінця квітня 1929 р. переслати на руки Правної Оборони при „Рідній Школі“ у Львові, Ринок 10, з кожного повіту поіменний спис всіх членів українців (духовних і світських) в дотичних повітових шкільних радах та із зазначенням, з якого титулу вони там засідають. Якщо в дотичній повітовій шкільній раді нема ніякого українця, то й про це прохаємо повідомити.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“.

Ілля Кокоруда вр. голова. *Теодор Мартинець* вр. секретар.

Літературний куток.

Лямене, пророк демократії.

Цими днями пригадувала чужинна преса 75-ліття смерти Ф. Р. Лямене, останнього із чотирьох великих моралістів католицької Франції з XIX. століття. Уроджений у 1782 р. в Бретанії як син рибалки, був спершу вчителем математики, відтак священиком. Письменську діяльність почав у 1808 р. своїми „Рефлексіями про стан церковних справ у Франції“. У 4-ох томах свого твору „Про релігійну байдужість“ виступив із програмою демократично-папського католицизму і став відразу славним, принятий папою Львом VII, від якого дістав відзначення. Далі розвинув свої ідеї в творі „Релігія у звязках з громадянсько-політичним ладом“ і оснував журнал „Лявенір“ (Майбутність), де під гаслом „Бог і свобода“ домагався розділу церкви від держави і релігійної свободи для всіх віроісповідань. У 1832 р. папа Григорій XVI. виступив проти нього з енцикліокою. Лямене став з рояліста демократом і видає рік пізніше „Слова віруючого“, де в імені релігії проголошував суверенність народу, виступаючи в ролі революціонера та пророка. Ця книжка діждалася у кількох роках 100 видань і була перекладена на численні мови. Папа викляв його. Лямене відповів на це твором „Справи Риму“ і порвав звязки з державою і церквою. Лямене переслідуваний владою і духовними стає апостолом демократії і видає цілу низку летучок, брошурок і популярних книжок.

Зі спортового життя.

Нові речинці розгривок „України“ за мистецтво А-кляси.

З причини несприятливої погоди сезон у нас опізнився і через те неможливо розіграти змагання за мистецтво львівської А-кляси в одній ґрупі. Тому всі вильосовані передше речинці розгривок анульовано і клюби поділено на 2 ґрупи, як про це вже в „Ділі“ згадувано. В середу 10. ц. м. переведено льосування нових речинців, які подаємо до відома загалу: 3. V. Гакоаг (Стан.) — Україна, 9. V. Ревера (Стан.) — Україна, 20. V. Погонь (Стрий) — Україна, 30. V. Лехія—Україна, 2. VI. Україна—Чорні II., 16. VI. Україна—Гакоаг, 30. VI. Україна—Погонь (Стрий), 7. VII. Україна—Лехія, 14. VII. Україна—Ревера, 21. VII. Чорні II.—Україна. Клюби, подані на першому місці є господарями.

Як бачимо, речинці розгривок протягнулися до кінця липня, передовсім через те, що Україну звільнено від розгривок на наші Великодні і Зелені Свята. Початок розгривок назначено шойно на перші дні травня в тій цілі, щоби клюби мали змогу потренувати і підготовитись до тяжких змагань за мистецтво.

Україна береться поважно до праці над собою і старається про добір найкращих грачів, бо в цім році має дуже поважних противників і не сміє злегковажити собі ні одних змагань. Україна зачне цей сезон в неділю 14. ц. м. товариськими змаганнями з Гасмонеєю. Подробиці завтра й на афішах.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Іван Семанюк (Марко Черемшина): **Вибрані Твори** зі збірок: „Карби“ й „Село вигибає“. У редакції з передмовою й поясненнями Антона Крушельницького. Для шкільного читання в ґімназіях і вчительських семинаріях. У Львові 1929. Накладом „Рідної Школи“, стор. 124. Ціна 2·50 зол. Зміст: Про життя й творчість Івана Семанюка — критичний нарис; Карби; Грушка. Святий Николай у гарті; Хіба даруймо воду; Село потерпає; Перші стрілі; Бодай їм путь пропала; Село вигибає.

О. Кисілевська: **Самовиховання.** Накладом В—ва „Жіноча Доля“. Коломия, 1928. Стор. 16, форм. 8°.

І. Свєнціцький: У справі музейних збірок Ставропигії і Народнього Дому. Львів, 1929. Накладом Національного Музею. Стор. 8. форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„Кооперативна Республика“, економічно-суспільний місячник. Відповіді ювилята. Ф. Щербина: Визначні риси кооперації і кооператив; О. Мицюк: Внутрішня торгівля СРСР.; В. Доманицький: Пекучі питання; М. Творидло: Шляхами розбудови сіль.-госп. кооперації; К. Коберський: Провідні думки в орґанізації українських райфайзенок; М. Корчинський: Завдання українських кооперативних банків та їх сучасний стан; VI. краєвий кооперативний зїзд; Загальні Збори Р. С. У. К.; Господарська хроніка.

„Вісти з Лугу“, письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці. Виходить що місяця. Львів, березень 1929. Рік вид. IV. Ч. 3.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця 12-го, г. 7·30 веч. „Царевич“, оперетка.

Субота 13-го, г. 3·30 попол. „Пан Дамазій“.

Субота 13-го, г. 7·30 веч. „Джіоконда“, опера.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Субота 13-го, „Галька“, опера на 4 дії Ст. Монюшка.

Неділя 14-го, „Галька“.

Гостинні виступи п. А. Гаска, оперового тенора і п. Н. Костів, драматичного сопрана.

Кіна.

„Аполльо“: „Дама в льожі ч. 13“ з Ґретою Ґарбо.

„Лев“: „Цар і поет“, з життя Пушкіна.

„Оаза“: „Люпит ді люп“.

„Палас“: „Пат і Паташон“ в обличчі смерти.

„Пан“: „Тіни гарему“.

„Фатаморгана“: „Скитання княжни Трубецької“.

„Химера“: „Заборонена жінка“.

Програма радіо.

Субота 13-го.

Льондон (358) 19·00 і 20·30 Квінтет, Паркінгтон. 22·35. Музика до танців.

Париж (1744). 18·35 Пате. 20·15. Маріє Казес.

Берлін (475,4). 21·00 Радіоорхестра.

Давентрі (482,3). 23·10 Концерт баланд.

Мюнхен (536,7) 19·35 „Дикий стрілець“, опера.

Штутґарт (374,1). 20·00 Ріґолетто“.

Відень (519,9). 19·15 Камерний концерт.

Мілано (504,2) 20·30 „Сафо“, опера.

Будапешт (545). 20·15 Хор. 21·15 Циганські пісні та музика.

Москва (1442,3). 20·00 Концерт.

Ленінград (1000) 19·20 Симфонічний концерт.

Київ (775). 19·30 Концерт.

Харків (1680) 18·30 Вечір всячини.

Варшава (1395,1) 20·00 Легка музика. 22·30 Музика до танців.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ліда з Копистинських Кос, жінка лікаря, полковника У. Г. А. упокоїлася у Львові дня 5. квітня 1929 по короткій недузі, проживши літ пятьдесять. Похорони відбулися дня 8. ц. м. В. І. П.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Урядники дирекції почти у Львові зложили 50 зол. на інвалідів замість вінця на домовину бл. п. Володимира Старецького. 1808 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГРИБИ Висилаю почтою за посліплатою, оплачено, гарні, вибрані гриби (найменше 5 кг.) по 16 зол. за кільо, також повидла з чистих сливок з цукром, бочілочка 5 кг. 17 зол.; правдива овеча бриндза в 5 кг. бочілочках за 15 зол.; волоські оріхи 5 кг. за 18 зол. та великі сушені груші 5 кг. за 12 зол. — **Ф-ма М. Штуммер, Косів коло Коломиї.** 1640 6—10

ОСИП УГРИН зі Львова — Левандівка зне별ажнює в разі ту військову книжку, видану через П. К. У. Городок Ягайлонський. 1754 2—2

ПОТРЕБУЮ негайно совісної панночки, яка підготовила би хлопця, ученика 4. кл. школи вседюдної до ґімназії у вступний іспит. — Ласкаві зголошення при поданю услівя слати: Уряд парохії Ягорів п. Monasterzyska. 1807 1—3

УНЕВАЖНЮЮ військовий документ на імя Василь Макар ур. в Рябім 1892 р. виданий Р. К. И. в Сяноці. 1809 1—3

ФЕДЬКО ЯРМОЛЮК з Миколаєва пов. Радехів уневажнює згублену військову книжочку, видану через П. К. У. в Камінці струмиловій. 1806 1—1

ФІНАНСОВА ІНСТИТУЦІЯ прийме до бюра жіночу силу. Вимоги: середне образования, торговельні студії, виказання фахової практики і писання на машині. Знання чужих мов дає першенство. Писемні зголошення з відписами свідоцтв приймає Адміністрація „Діла“ „Для Інституції“. 1—1

ПАНЧОХИ, Шкарпитки, Рукавички і Трикотажі поручає **Гавриїл ЖИВЧАК, вул. Кілінського 1.** 1723 7—15

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт негайно глядає посади у адвоката. Може самостійно вести канцелярію. — Адреса: Надрадник Дмоховський, Перемишль, вул. Шашкевича ч. 5. для конціпієнта. 1798 2—2

ПОШУКУЮ інструктора — найрадше укінченого семинариста — до учениці з II. р. учительського семинара — головно розходиться о математику і фізику. — Зголошення о. М. Рогошевський парох в Сухоставі п. Suchostaw. 1793 2—3

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“, також біжутерію власного виробу поручає: Домбровський - Розважевський, Львів, (Готель Жоржа) — Догідні умови. 1536 13—?

БІЖУТЕРІЮ ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 153-7

Звичайні Загальні Збори Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові, вул. Рутовського ч. 22 І.

відбудуться в суботу дня 27. квітня 1929 о год. 6. вечером, з таким порядком днивним:

1) Отворення Загальних Зборів.

2) Відчитання протоколу з попередних Зборів.

3) Звіт Виділу з діяльности Товариства і уділення абсолюторії уступаючому Виділови.

4) Справа зміни статута.

5) Вибір нового Виділу.

6) Внесення і запити.

О численну участь ВП. Панів Членів в Зборах просить — Виділ. 1804 1—2

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10